

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Горова Ірина,

*Студентка 6 курсу факультету психолого-
педагогічної освіти та мистецтв*

Науковий керівник: К. І. Степанюк

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти

*Бердянський державний педагогічний
університет м. Бердянськ, Україна*

У статті розглядаються особливості формування технологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Зокрема аналізуються різні підходи щодо трактування змісту понять «компетентність» та «психолого–педагогічна компетентність» під час вивчення курсу «Методика трудового навчання з практикумом». Розглядаються проблеми підготовки майбутніх учителів із високим рівнем сформованості загальних та предметних компетентностей. Розкрито сутність компонентів технологічної компетентності у процесі вивчення курсу «Методика трудового навчання з практикумом». Подається аналіз технологічної компетентності майбутніх учителів у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: *компетентність, психолого-педагогічна компетентність, компоненти, креативність, технологія, освіта, методика трудового навчання, професійна підготовка.*

In the article features of formation of technological competence of future primary school teachers. In particular, the author analyzes various approaches to the interpretation of the concepts "competence" and "psychological–pedagogical

competence" during the course "Methods of labor studies with practical work." Discusses the training of future teachers with a high level stormwest. General and subject competences. Served study the characteristics of the course "Methods of labor studies with a practicum", and what is fundamental in the formation of technological competence of future teachers. Requirements to professional training of future teachers. The emphasis of future teachers on how to successfully solve General and specific problems in employment and public life.

Key words: *competence, psychological–pedagogical competence, components, creativity, technology, education, methods of labor training, training.*

Стрімкість і непередбачуваність економічного й технологічного розвитку сучасного суспільства висуває на перший план проблему підготовки майбутніх учителів із високим рівнем сформованості загальних та предметних компетентностей. Це вимагає від освіти підготовки молодого покоління, адаптованого до життя в умовах суспільства, що постійно змінюється, здатного приймати самостійні рішення та брати відповідальність за їх виконання.

На сучасному етапі розвитку освіти, поняття «компетентність» О. Савченко визначає як – інтегровану категорію, що виражає здатність індивіда успішно розв'язувати загальні і специфічні проблеми як у трудовій діяльності в якості фахівців, так і в суспільному житті в якості громадян. Набори компетентностей охоплюють знання, уміння, навички, особистісні якості, необхідні для виконання індивідом економічних і соціальних функцій [4, с. 15]

У доробку А. Орлова зустрічається термін «психолого-педагогічна компетентність» вчителя, що визначається як поєднання певних якостей (властивостей) особистості з високим рівнем професійної підготовки до педагогічної діяльності й ефективної взаємодії з учнями в освітньому процесі [4, с. 12].

Під фундаментом психолого-педагогічної компетентності вчителя розуміють знання особистісного розвитку дитини на різних вікових етапах життя [3, с. 105]. Насамперед, майбутній вчитель повинен правильно аналізувати та діагностувати не лише шкільну діяльність своїх учнів, але й робити акцент на власну, знаходити недоліки та шляхи їх подолання, вирішення певних проблем, підбирати доцільні форми та методи спілкування, впливу на дитячий колектив та на кожного учня окремо. Ефективність роботи майбутнього вчителя можлива лише за умови його ґрунтовних знань у сфері психології та володіння глибокими знаннями методики.

Важливим для нашого дослідження є розуміння технологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Так С. Бондар трактує поняття технологічна компетентність як систему креативно-технологічних знань, здібностей і стереотипів інструменталізованої діяльності з перетворення об'єктів (разом із суб'єктом і процесами) педагогічної дійсності [2, с. 56].

Рівень сформованості технологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи залежать від розвитку його індивідуальних особливостей, здатності креативно мислити, а також організації навчально-виховного процесу та пріоритетів навчального закладу.

З метою формування означеної компетентності у навчальні плани підготовки фахівців спеціальності 013 Початкова освіта включено нормативний курс «Методика трудового навчання з практикумом». Він побудований з урахуванням інтеграції технологічних знань з навчальних предметів нормативної та варіативної складової. Такий підхід зумовлений тим, що у змісті курсу студенти засвоюють не тільки знання про технології, але і сфери досягнень людства – науку, традиції, мистецтво, досвід творчої діяльності, духовні цінності, техніку, виробництво, що тісно пов'язані з життям людини, з вивченням основних наук у школі, з потребами

вдосконалення новітніх технологій у різних галузях педагогічної науки, та полегшенням праці людини, підвищенням його продуктивності [1, с.53]. Це і стає фундаментальним у формуванні технологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Досліджуючи зміст технологічної компетентності майбутніх учителів, Є. Павлютенков пропонує розглядати її як взаємозв'язок таких компонентів : мотиваційно-ціннісного, когнітивного, комунікативного, рефлексивного. Коротко охарактеризуємо кожен із них.

1. *Мотиваційно-ціннісний компонент* включає в себе мотиви та потреби у професійному навчанні, самовдосконаленні, самовихованні, саморозвитку, ціннісних установок у професійній діяльності, які стимулюють творчий вияв особистості у професійній діяльності.

2. *Когнітивний компонент* визначається як сукупність науково-теоретичних знань про професійну діяльність взагалі і роль педагогічної взаємодії в ній, зокрема.

3. *Комунікативний компонент* виявляється у володінні професійними вміннями та знаннями, здатністю висловлювати, говорити, аргументувати, а також уміння встановлювати міжособистісні зв'язки, ініціативності в професійному спілкуванні, бажання точно і правильно висловлювати власну думку, а також готовність вирішувати нестандартні завдання.

4. *Рефлексивний компонент* тлумачиться як уміння свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, а також свої професійні досягнення [4, с. 88].

Таким чином, формування технологічної компетентності майбутнього учителя початкової школи відбувається в основному у процесі вивчення курсу «Методика трудового навчання з практикумом» з урахуванням мотиваційно-ціннісного, когнітивного, комунікативного, рефлексивного компонентів.

Список використаних джерел

1. Веремійчик І. М. Методика трудового навчання в початковій школі [Текст] : навч. посіб. / Іван Маркович Веремійчик. – Тернопіль : Мальва-ОСО, 2007. – 276 с.
2. Бондар С. П. Сутність і структура понять «компетенція» та «компетентність» у вітчизняній та зарубіжній педагогіці [науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова] : серія 17. Теорія і практика навчання та виховання :зб. наук. праць / Світлана Пилипівна Бондар. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – Вип. 6. – С. 9–18.
3. Коваль Л. В. Професійна підготовка майбутніх учителів у контексті розвитку початкової освіти : монографія / Людмила Вікторівна Коваль – [2-е вид., перероб. і допов.]. – Донецьк : ЛАНДОН-ХХІ, 2012. – 343 с.
4. Коберник О. М. Технологічна освіта в Україні в контексті запровадження компетентнісного підходу / Олександр Миколайович Коберник // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи : матер. V міжнар. наук.-практ. конференції / Олександр Миколайович Коберник. – Хмельницький, 2009. – 98 с.